

FLISACTWO WPISANE NA LISTĘ NIEMATERIALNEGO DZIEDZICTWA KULTUROWEGO UNESCO

Posted on 1 grudnia 2022

Członkowie Bractwa Flisackiego pw. Św. Barbary z Ulanowa czekali na ten dzień aż osiem lat. Blisko 400-letnia tradycja tego zawodu została wyróżniona i 1 grudnia wpisana na listę reprezentatywną niematerialnego dziedzictwa kulturowego ludzkości UNESCO.

Staraniem Rady Bractwa, flisackie tradycje w Ulanowie zostały wpisane na Krajową Listę Dziedzictwa Kultury w 2014 roku, tym samym flisacy rozpoczęli procedurę wpisu na światową listę UNESCO. Obecnie obejmuje ponad 600 wpisów będących wykazem praktyk i zjawisk z całego świata, które pomagają ukazać różnorodność dziedzictwa i podnieść świadomość na temat jego znaczenia. To już 5. polski wpis na światową listę obok krakowskiego szopkarstwa, bartnictwa, sokolnictwa oraz dywanów kwiatowych przygotowywanych na procesje Bożego Ciała.

Wniosek to wspólna inicjatywa środowiska flisackiego z Polski, Austrii, Czech, Niemiec, Łotwy i Hiszpanii. Bractwo z Ulanowa od pokoleń prowadzi spływy Sanem, Wisłą, Odrą i Wartą. Pielęgnowane są także takie elementy tej tradycji jak: gwara, nazewnictwo, pieśni czy obrzędy flisackie.

Co roku, na rozpoczęcie sezonu flisackiego organizowane są Ogólnopolskie Dni Flisactwa, kiedy to członkowie Bractwa zapoznają uczestników wydarzenia z tradycyjnymi umiejętnościami z zakresu tego rzemiosła, tradycyjnych pieśni i potraw flisackich. Szczególnie widowiskowy jest obrzęd promowania nowych adeptów na flisaków zwyczajnych lub honorowych. Odbywa się to zgodnie z tradycją na tratwie i nazywa chrztem frycowym. W ramach uroczystości odbywają się spływy, degustacja potraw i konkursy związane z budową tratw. Ponadto prezentowane są stroje i śpiewy flisackie.

Najdłuższy spływ tratwami wynosi 700 km od Ulanowa do Gdańska. Wówczas flisacy przez cały miesiąc mieszkają na tratwie. Podsumowanie sezonu odbywa się co roku 4 grudnia podczas uroczystości w dniu święta patronki Bractwa – św. Barbary.

W Polsce flisactwo ma szczególnie długą historię i bogatą tradycję na ziemiach województwa podkarpackiego. Ulanów, leżący u ujścia Tanwi do Sanu, był od XVI w. znaczącym ośrodkiem flisackim. To tam budowano i naprawiano tratwy, szkolono flisaków, którzy potem prowadzili spławy Sanem, Wieprzem, Bugiem, Narwią i Wisłą do Torunia, Grudziądza i Gdańska. Wówczas z Ulanowa do Gdańska spławiano przede wszystkim drewno, a niekiedy zboże. Po zakończonym transporcie z Gdańska do Ulanowa flisacy wracali pieszo. Jednak po powrocie nie od razu mogli spotkać się z bliskimi, ponieważ czekała ich jeszcze dwutygodniowa kwarantanna.

W gronie depozytariuszy wpisu znajdują się flisacy o wielopokoleniowej tradycji flisackiej, zachowanej w rodzinach i przekazywanej z ojca na syna. Jeden z członków Bractwa z Ulanowa, pełniący funkcję retmana, pochodzi z rodziny flisackiej, sięgającej udokumentowanym rodowodem flisackim XVIII w. W tej rodzinie od wielu pokoleń przekazywane są tradycyjna wiedza i umiejętności, jakimi są znajomość przyrody i żywności, nawigacja na rzekach oraz budowanie tratw. To właśnie dzięki bezpośredniemu przekazowi międzypokoleniowemu zachowała się praktyczna wiedza na temat kultury flisackiej.

Bractwo Flisackie z Ulanowa w swoich działaniach nawiązuje do tradycji flisackich i dąży do rozwijania i kultywowania współczesnych form tegoż dziedzictwa w lokalnej społeczności. Bractwo dla ochrony dziedzictwa kulturowego regionu podejmuje liczne przedsięwzięcia edukacyjne, społeczne i promocyjne. Przy miejskiej instytucji kultury działa Kapela Flisacka. W Ulanowie prowadzone jest również Muzeum Flisactwa Polskiego z bogatymi zbiorami, związanymi z życiem codziennym i pracą flisaków.